

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Звіт за результатами експертного аналітичного дослідження питань співпраці громад Львівської області

Звіт є частиною загального дослідження стану розробки та виконання угод міжмуніципальної співпраці в областях-пілотах Проєкту ГОВЕРЛА

Метою дослідження було зробити інвентаризацію угод громад Львівської області, які увійшли в перелік реєстру угод співробітництва територіальних громад станом на 24 квітня 2022 року Міністерства розвитку громад та територій України та проаналізувати відкриті джерела щодо стану та розвитку питань співробітництва територіальних громад у Львівській області, враховуючі громади-пілоти Проєкту ГОВЕРЛА та сусідні з ними громади. А також зробити відповідні висновки та рекомендації щодо охоплення міжмуніципальним співробітництвом певних сфера соціально-економічного розвитку і щодо можливого подальшого співробітництва та його суб'єктів в рамках співпраці з Проєктом ГОВЕРЛА.

Основна частина звіту по Львівській області включає інформацію, підготовлену на основі наявних даних відкритих джерел, а саме:

- наявної кількості договорів відповідно реєстру Реєстру договорів про співробітництво територіальних громад (сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/reyster/>) (дані – Реєстр);
- суб'єктів співробітництва, якими є територіальні громади сіл, селищ, міст;
- розподілу договорів реалізації співробітництва відповідно наявних форм;
- стану заключення/укладення договорів про співробітництво по адміністративно-територіальним одиницям для наглядності;
- статистики класифікації договорів по термінах їх реалізації відповідно дат заключення договорів міжмуніципальної співпраці (далі по тексту скорочено – ММС та термін є аналогом терміну «співробітництво громад»), періоду їх реалізації та строку (і року) їх закінчення;
- наявності фінансової складової договорів співробітництва територіальних громада цікаво за ознаками/типами різних рівнів бюджетного фінансування, враховуючі наявні стимулюючі механізми підтримки напрямку розвитку міжмуніципальної співпраці, які існують на рівні області та громад.

Вищевказані дані дозволили:

- підготувати дані для інвентаризації угод про міжмуніципальне співробітництво, підписаних між територіальними громадами Львівської області та в громадах, які співпрацюють з Проєктом ГОВЕРЛА та сусідніми з ними громадами;
- проаналізувати ці угоди з урахуванням економічного та соціального впливу співпраці, а також визначити прогалини/можливості для вдосконалення угод про міжмуніципальне співробітництво, а саме – проаналізувати публічні звіти про виконання договорів співробітництва територіальних громад за допомогою контент аналізу даних відкритих веб-ресурсів;
- підготувати перелік пілотних громад, які можуть бути охоплені міжмуніципальним співробітництвом, а також перелік цікавих сфер такого співробітництва для участі громад в подальших заходах Проєкту ГОВЕРЛА за напрямком підтримки та розвитку співробітництва громад з урахуванням обмежень воєнного стану та враховуючі потреби та уподобання населення, що були викликані воєнною агресією.

Підхід дослідження базувався на принципах доступності та інклюзивності.

Висновки та рекомендації цього звіту планується використані під час обговорення основних характеристик та перешкод з розробниками проєктів під час запланованих заходів Проєкту ГОВЕРЛА

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

за відповідним напрямком роботи та включатиме для кожного наступний предмет обговорення: функціональність ініціатив співпраці, безпека, доступність, комфорт і привабливість, пріоритетність в стані воєнного часу, розробка інклюзивних рішень для усунення перешкод та покращення якості впровадження існуючих ініціатив співпраці територіальних громад, брейнстормінг щодо майбутніх ініціатив співробітництва, включаючи нові послуги та функції в умовах сучасного розвитку та з урахуванням воєнного стану.

Львівська область. Стан реалізації договорів про співробітництво територіальних громад відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад»

Для аналізу стану співробітництва використані таблиці матеріалів Інвентаризації договорів про співробітництво територіальних громад Львівської області, підготовлені на основі аналізу даних відкритих джерел:

- Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад станом на 25.04.2022 сайту Міністерства розвитку громад та територій України;
- Веб-платформа Обласного Конкурсу проектів розвитку громад Львівської області <https://visualization.lvivoblrada.gov.ua/ldp-visual.html#2016>
- Інші публікації та веб-ресурсів з інформацією про проекти співробітництва територіальних громад Львівської області, посилання на які є далі по тексту.

Слід зазначити, що станом на 25.04.2022 року в реєстрі зафіксовано 76 договорів співробітництва територіальних громад, зареєстрованими під номерами, дванадцять з яких відносяться до 10-ти територій громад-пілотів Проекту ГОВЕРЛА Львівської області:

- Бродівська Золочівського району - договори №№ 557, 558, 751;
- Золочівська Золочівського району – договори №№ 566, 549;
- Добротвірська Червоноградського району – договори не визначено;
- Козівська Стрийського району - договори не визначено;
- Жидачівська Стрийського району - договори №№ 79, 555;
- Оброшинська Львівського району - договори не визначено;
- Рава-Руська Львівського району - договори №№ 572, 573, 691;
- Сокільницька Львівського району - договори не визначено;
- Городоцька Львівського району - договори не визначено;
- Жовківська Львівського району - договори №№ 422, 546, 578;

На жаль, публічний реєстр не дозволяє детально вивчити самі складові договорів, щоб детально вивчити сфери та результати їх застосування. Але, можна зробити інтерв'ю з кожним розробником проекту співробітництва, ініціатором договору, що також дозволить зробити висновки по причинах їх невиконання та успіхам реалізації, за необхідності.

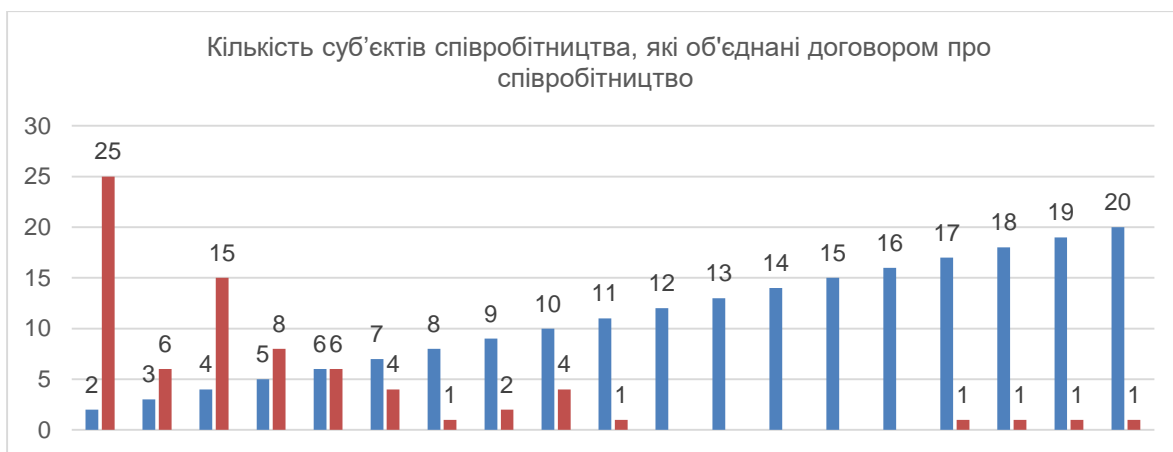
Як зазначено на діаграмі нижче, більшу частину договорів укладено між двома (25 договорів) - суб'єктами співробітництва, але є й такі договори, які заключенні в партнерстві з 17-20-ма суб'єктами. Серед такої достатньо великої кількості суб'єктів виділяються між іншими і громади – пілоти Проекту ГОВЕРЛА, які в таблицях нижче зазначені наступними кольорами:

- Бродівська Золочівського району - договори №№ 557 та 558 (6 суб'єктів), 751 (2 суб'єкти);
- Золочівська Золочівського району – договори №№ 566 (4 суб'єкти), 549 (20 суб'єктів);
- Жидачівська Стрийського району - договори №№ 79 (6 суб'єктів), 555 (6 суб'єктів);
- Рава-Руська Львівського району - договори №№ 572 (9 - суб'єктів), 573 (5- суб'єктів), 691 (3 – суб'єкти);
- Жовківська Львівського району - договори №№ 422 (6 суб'єктів), 546 (8 суб'єктів), 578 (10 суб'єктів);

Між тим, відсутні в реєстри договори Добровірської громади Червоноградського району, Козівської Стрийського району, Оброшинської, Сокільницької та Городоцької Львівського району.

Слід зазначити, що з існуючих 5-ти форм співробітництва громад більшість - 67 договорів із 76-ти стосується форми реалізації спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначених період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів.

Така ситуація зовсім не дивна та притаманна для всіх областей України, бо за висновками експертів з міжмуніципальної співпраці та за підсумками інших досліджень та аналізів даних, доступних на різних веб ресурсах за відкритим пошуком пошуком даних, ця форма є більш поширеною, бо вона простіша за інші та носить явний швидкий разовий характер. Частіше це відбувається при необхідності об'єднання зусиль для закупівлі товарів та послуг. Ця форма дозволяє швидко закупити обладнання та наприклад, зробити поточний ремонт приміщення, завдяки чому в більш приємних умовах надаватиметься послуги для населення територій декількох суб'єктів співробітництва.

Всього п'ять договорів по області, із зареєстрованих, належать до форми співробітництва щодо спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - інфраструктурних об'єктів.

Всього чотири договори по області, із зареєстрованих, належать до форми співробітництва щодо делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів.

При цьому, спостерігається відсутність затребуваності таких інших форм співробітництва, таких як:

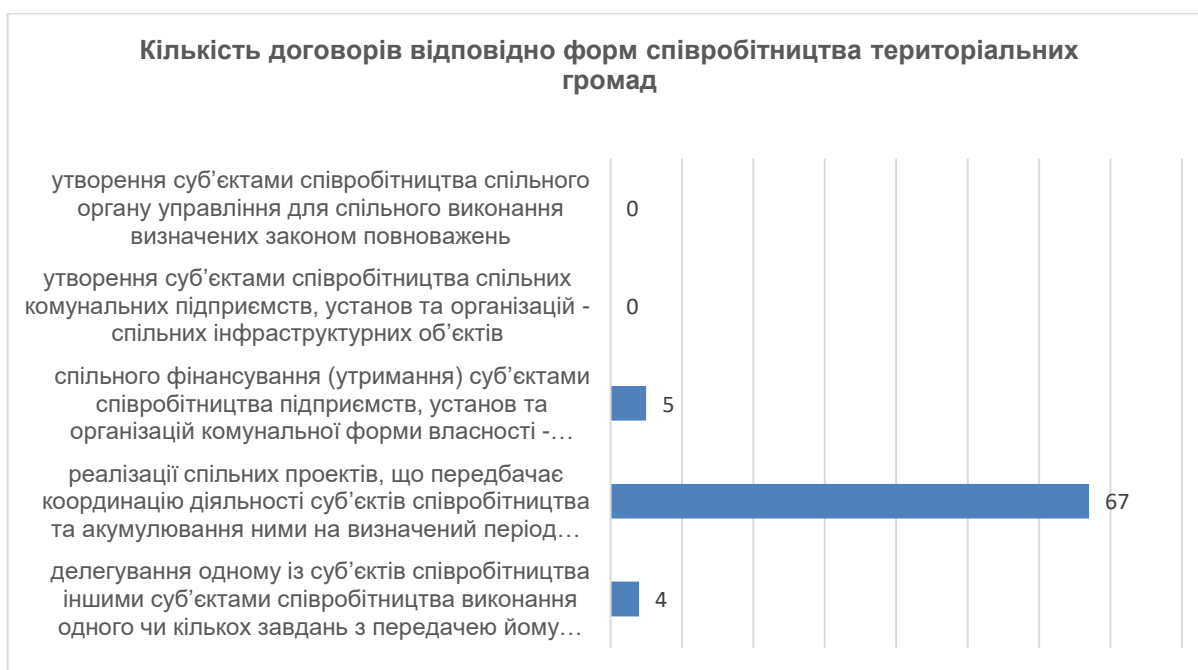
- утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів
- утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень.

Можливо така відсутність попиту виникає із-за відсутності стратегічного бачення розвитку об'єктів інфраструктури певних сфер діяльності, відсутністю кадрів для організації процесу такого більш складного і за домовленостями між громадами і за процедурами організації процесу, та складною та тривалою процедурою організації самого співробітництва та витрачання для цього більшого узгодженого часу між громадами, неготовністю передавати власні бюджетні кошти іншим та на більш тривалий строк, наявністю спільного браку довіри до міжмуніципальних процесів, а також невмінням

стратегічно мислити та працювати спільно, плануючі спільний розвиток, ризики, та вміння працювати з депутатами саме в період початку виборчого періоду з баченням розвитку такої співпраці на весь період виборчих повноважень та після його завершення.

Слід зазначити, що громадам Львівської області, які ніколи не застосовували форми вище перелічених договорів можуть вивчити досвід в реалізації таких проектів співпраці в інших громадах, інших областях, де є цікаві приклади співпраці за різними напрямками соціально-економічного розвитку територій.

Досвід реалізації ініціатив та проектів співробітництва, як вже зазначалось, породжує наявність досвідчених фахівців, які приймали участь в організації таких процесів, реалізації та виконанні угод співпраці. Це дуже важливо і для подальшої реалізації нових ініціатив співробітництва в умовах завершення процесу децентралізації та в існуючій ситуації воєного часу, коли економіка прийняття спільних рішень може грати на заощадження бюджетів співробітництва та швидку реалізацію певних завдань спільними зусиллями з урахуванням специфіки та досвіду кожного суб'єкта в цьому процесі.

Форми співробітництва територіальних громад

№ з/п	Форми співробітництва	Номер договору в Реєстрі	Загальна кількість договорів
1	делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів	668, 689, 738, 744	4

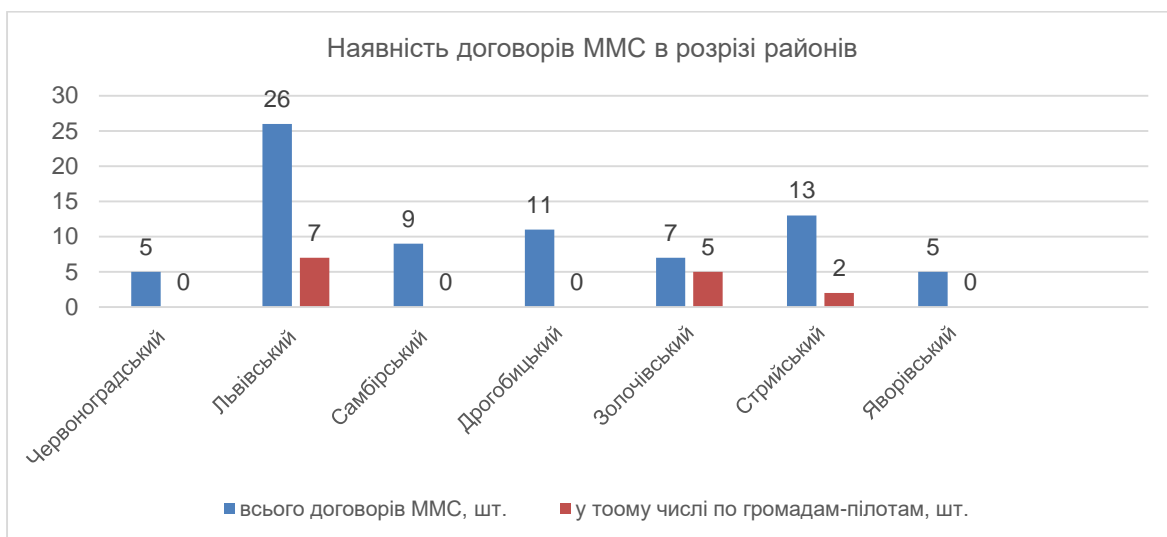

2	реалізації спільних проєктів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	79, 355, 373, 404, 407, 408, 409, 410, 412, 414, 415, 422, 433, 436, 437, 443, 505, 510, 512, 528, 529, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 557, 558, 559, 562, 563, 565, 566, 567, 568, 569, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 583, 584, 585, 602, 670, 671, 686, 691, 693, 815, 816, 829, 830, 792, 835	67
3	спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - інфраструктурних об'єктів	708, 748, 751, 773, 790	5
4	утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів	-	0
5	утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень	-	0

Слід підкреслити, що 4 громади – партнери Проєкту ГОВЕРЛА (Бродівська та Злочивська Золочівського району, Жидачівська Стрийського району, Рава-Руська Львівського району) – мають досвід співробітництва, та 5 громад - Добротвірської Червоноградського району, Козівська Стрийського району, Оброшинська, Сокольницька та Городоцька Львівського району – не мають досвіду співробітництва. У порівнянні з іншими громадами, області, серед загально кількості яких (всього 73 громади) та як ми бачимо нижче на діаграмах нижче, 35 громад зовсім не мають досвіду співробітництва.

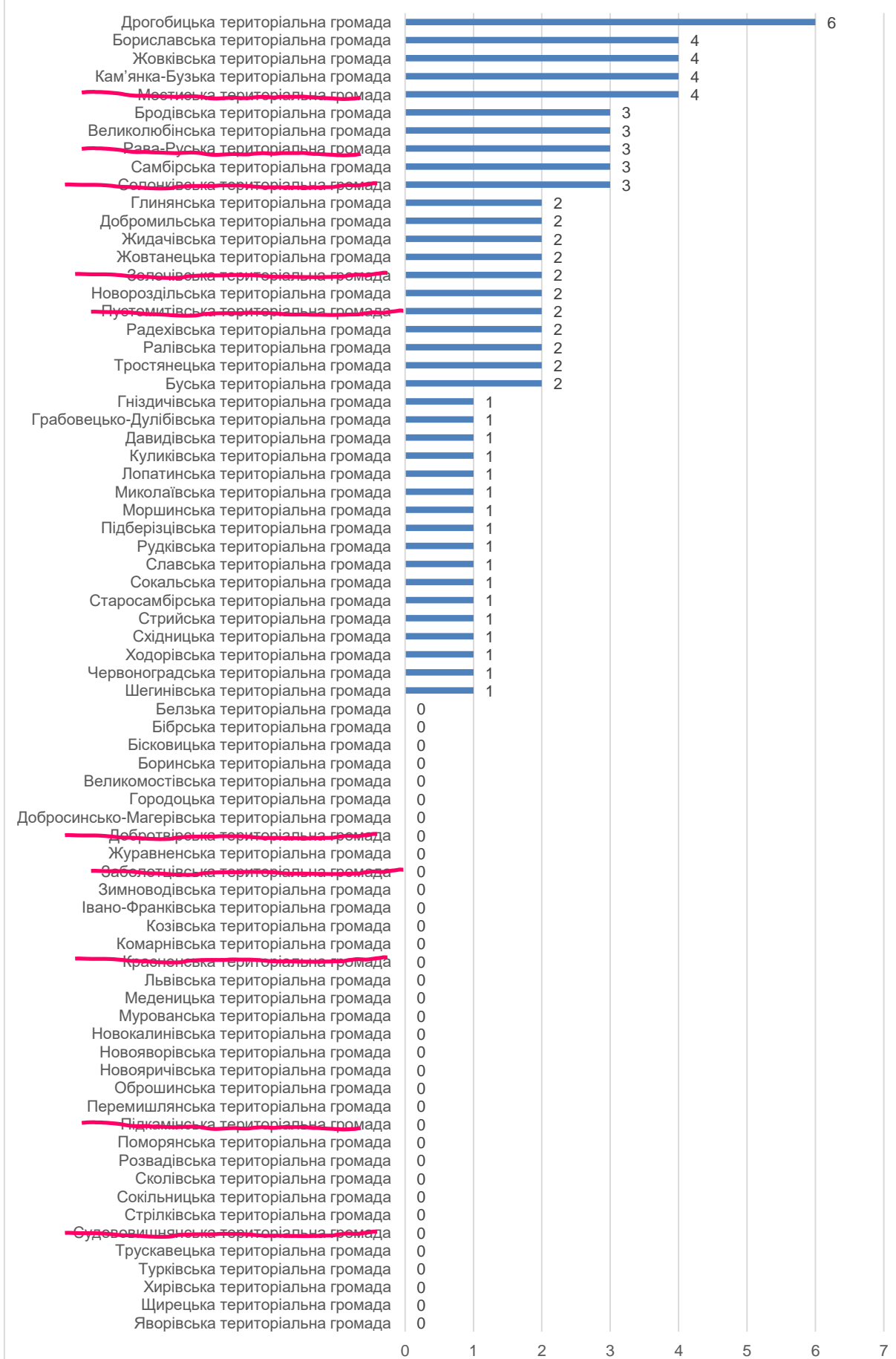
Серед причин, які впливають на активність підтримки та розвитку питань співпраці, можуть бути наступні:

- об'єднані територіальні громади зайняті формуванням та відточенням власних типових структур управління, які базуються на відсутності культури аналізу ефективності прийняття рішень та міжмуніципальної співпраці. Тобто кожна громада дбає про власну управлінську інфраструктуру, але при її створенні до кінця не усвідомлює важливості економічного та соціального ефекту;
- відсутність діалогу між громадами, низький рівень соціальної єдності та розуміння рівня взаємодії для розбудови партнерства для вирішення спільних проблем через інструменти міжмуніципальної співпраці, конкуренція та бажання зробити краще ніж у сусіда, неготовність забезпечення прозорості та тривало співпраці з делегуванням повноважень для забезпечення більшого соціально-економічного ефекту;
- відсутність мотивації та державних стимулів у вигляді конкурсів фінансування ініціатив співпраці на різному рівні та за їх секторальним принципом, А також системи рейтингування громад, які можуть заважати у співпраці та націлювати на підвищення рівня конкуренції між громадами створювати аналогічні структури, замість однієї ефективної, прагнення створити саме власні самодостатні кращі громади зі всіма видами послуг, замість можливої спільної та більш ефективної кооперації з сусідніми громадами;
- відсутність знань щодо політик сусідства, наявних стратегій розвитку, що призводить до того, що сусідні громади не цікавляться та не знають пріоритети одна одної. Як наслідок - не можуть зрозуміти спільну проблему щоб об'єднатися та вирішити її через спільні механізми співробітництва;
- рішучість діяти за допомоги більш швидких та простих механізмів реалізації спільних проєктів, у порівнянні з більш довготривалими та коштовними з точки зору реалізації співробітництва;
- нагальні пріоритети вирішення питань та бюджетного фінансування сфер в умовах воєнного стану, хоча при цьому співробітництво може стати основою для вирішення виниклої проблеми переміщених осіб в частині умов їх розміщення, утримання та залучення до соціально-економічної діяльності в громадах.

Кількість договорів по територіальним громадам

Слід ще раз зазначити, що наявний у відкритому доступі реєстр угод співробітництва громад Міністерства розвитку громад та територій України, не дає можливості заглянути всередину договорів, щоб визначити їх розподіл по сферах та проаналізувати результати виконання. А такий більш ретельний аналіз надав би можливість зрозуміти наявність спеціалістів в певних сферах міжмуниципальної співпраці. Такі спеціалісти можуть бути корисні і сьогодні для інших громад та ініціатив аналогічних сфер співпраці та, можливо, слід зробити їх публічний реєстр, щоб інші могли звертатися за консультаціями та досвідом. Досвід такої міжмуниципальної діяльності у конкретних осіб важливий тому, що така база даних може знадобитися, якщо керівники громад прийдуть к розумінню створення і існування спеціальних профільних центрів/офісів міжмуниципальної співпраці. Такі, наприклад, існують в Норвегії щодо запроваджених офісів e-Health та інших цікавих та корисних громадам проєктів співпраці за певними сферами діяльності, де спеціалісти працюють на постійній основі.

За допомоги різних діалогових заходів між громадами-сусідами можна підсилити спілкування з сусідами, що може стати основою для нових спільних тем співробітництва в майбутньому. Залишається тільки знайти професіоналів-фасилітаторів діалогів, щоб якісно побудувати процес налагодження партнерства для співробітництва.

**Межування громад-партнерів Проєкту ГОВЕРЛА (відмічені жовтим)
з іншими громадами**

Громада-партнер Проєкту	Громади, з якими межує пілотна громада з кількістю договорів ММС	Довід реалізації проєктів ММС відповідно до наявних договорів ММС
	Бродівська Золочівського району (3)	557, 558, 751
1	<u>Лопатинська територіальна громада</u>	576
2	Берестечківська тергромада Волинської області (Луцький район)	
3	Крупецька тергромада Ровенської області	
4	Радивилівська тергромада Ровенської області	
5	<u>Підкамінська територіальна громада</u>	
6	<u>Заболотцівська територіальна громада</u>	
	Добровірівська Червоноградського району (0)	
1	<u>Радехівська територіальна громада</u>	407, 583
2	<u>Кам'янка-Бузька територіальна громада</u>	410, 553, 584, 830
3	<u>Червоноградська територіальна громада</u>	559
4	<u>Великомостівська територіальна громада</u>	
5	<u>Буська територіальна громада</u>	780, 580
	Козівська Стрийського району (0)	
1	<u>Східницька територіальна громада</u>	579
2	<u>Сколівська територіальна громада</u>	
3	<u>Славська територіальна громада</u>	569
4	Воловецька тергромада, Закарпатська область	
5	Нижньоворітська тергромада, Закарпатська область	
6	<u>Боринська територіальна громада</u>	

Рава-Руська Львівського району (3)		572, 573 ,691
1	<u>Белзька територіальна громада</u>	
2	<u>Добросинсько-Магерівська територіальна громада</u>	
3	<u>Яворівська територіальна громада</u>	
4	Республіка Польща	
Оброшинська Львівського району (0)		
1	<u>Зимноводівська територіальна громада</u>	
2	<u>Сокільницька територіальна громада</u>	
3	<u>Пустомитівська територіальна громада</u>	773, 790
4	<u>Великолюбінська територіальна громада</u>	415, 528, 668
5	<u>Городоцька територіальна громада</u>	
Сокільницька Львівського району (0)		
1	<u>Зимноводівська територіальна громада</u>	
2	<u>Львівська територіальна громада</u>	
3	<u>Солонківська територіальна громада</u>	414, 443, 563
4	<u>Пустомитівська територіальна громада</u>	
5	<u>Оброшинська територіальна громада</u>	
Городоцька Львівського району (0)		
1	<u>Новояворівська територіальна громада</u>	
2	<u>Івано-Франківська територіальна громада</u>	
3	<u>Оброшинська територіальна громада</u>	
4	<u>Великолюбінська територіальна громада</u>	415, 528, 668
5	<u>Рудківська територіальна громада</u>	433
6	<u>Судовошишнянська територіальна громада</u>	
7	<u>Яворівська територіальна громада</u>	
Жовківська Львівського району (4)		422, 546, 578, 738
1	<u>Великомостівська територіальна громада</u>	
2	<u>Кам'янка-Бузька територіальна громада</u>	410, 553, 584, 830
3	<u>Жовтанецька територіальна громада</u>	689, 816
4	<u>Куликівська територіальна громада</u>	551
5	<u>Івано-Франківська територіальна громада</u>	
6	<u>Добросинсько-Магерівська територіальна громада</u>	
Жидачівська Стрийського району (2)		79, 555
1	<u>Новороздільська територіальна громада</u>	565, 571
2	<u>Ходорівська територіальна громада</u>	574
3	<u>Букачівська територіальна громада Закарпатської області</u>	
4	<u>Журавненська територіальна громада</u>	
5	<u>Гніздишівська територіальна громада</u>	575
6	<u>Стрийська територіальна громада</u>	567

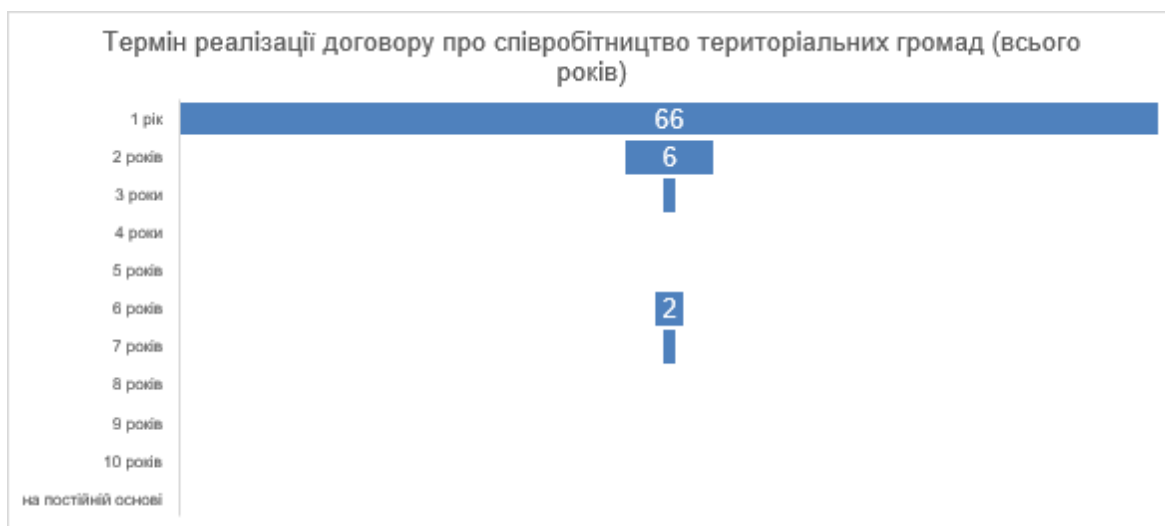
7	Розвадівська територіальна громада	
Золочівська Золочівського району (2)		549, 566
1	Буська територіальна громада	780
2	Заболотцівська територіальна громада	
3	Підкамінська територіальна громада	
4	Зборівська громада Тернопільської області	
5	Поморянська територіальна громада	
6	Перемишлянська територіальна громада	585
7	Глинянська територіальна громада	373, 548
8	Красненська територіальна громада	

Щодо строків укладених договорів, на діаграмах нижче бачимо різну активність громад та інтенсивність подачі проєктів по роках на діаграмі нижче. Так, найбільш активними в подачі проєктів громади були в 2020 році.

При цьому, шість договорів з реєстру діють і в 2022 році, але на постійній основі діючих договорів не визначено.

Однак, в наявності довготривалі договори, що діятимуть до 2026 та 2027 років. Ці договори більш тривалого періоду реалізації повинні підлягати більш ретельному вивченню, щоб зробити висновки по їх актуальності, а можливо по необхідності трансформації в період, коли суб'єкти їх підписання можливо вже стали об'єднаною однією територіальною громадою і можливо змінилися пріоритети в часи воєнного стану. Тому, важлива складова співробітництва – це звіти по договорах, періодичний їх моніторинг та оцінка на предмет досягнення результатів. До речі, таку інформацію тяжко знайти у відкритих джерелах, тому можна припустити, що це також проблемне питання, яке заслуговує уваги експертів. В умовах сучасності, можливо замислитися над створенням єдиної, уніфікованої онлайн системи обліку та звітності.

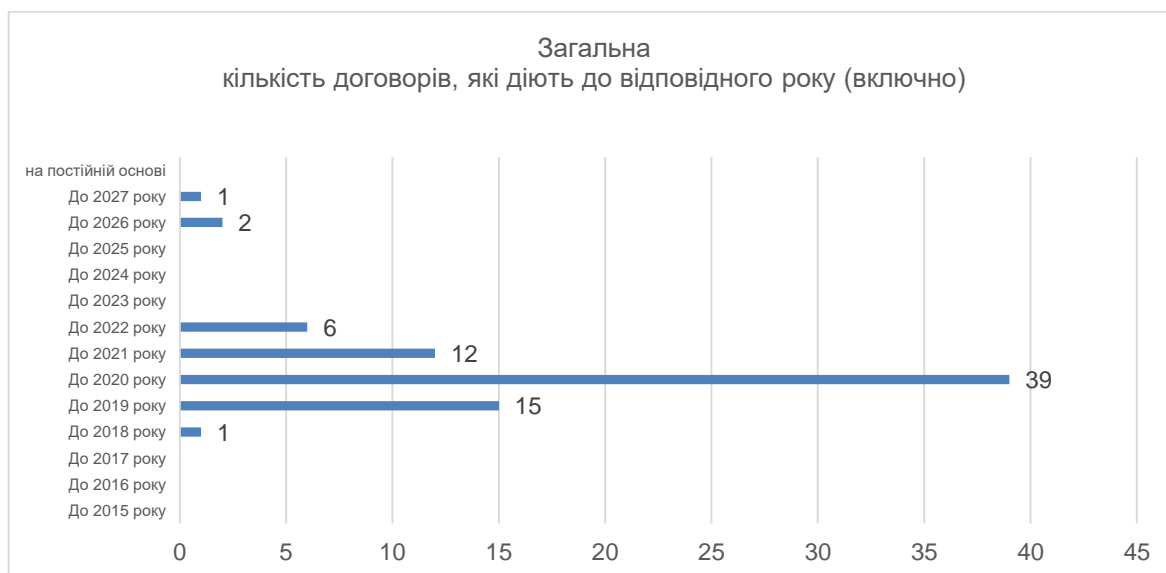

Слід зазначити, що тривалість договорів більша за напрямками:

- *співпраці, пов'язаними з передачею повноважень управління та спільного утримання різних об'єктів соціальної та комунальної інфраструктури, а саме по договорах:*
 - №773 Договір про співробітництво територіальних громад у формі спільного фінансування (утримання) комунального закладу Пустомитівської міської ради «Інклюзивно-ресурсний центр» (скорочено – ІРЦ, відповідальний суб'єкт: Пустомитівська міська рада разом з 10 іншими громадами, термін дії договору - з 03.12.2021 до 31.12.2026 (6 років);
 - №790 Договір про співробітництво територіальних громад у формі спільного фінансування (утримання) комунального некомерційного підприємства Пустомитівської міської ради «Пустомитівська лікарня» (відповідальний суб'єкт: Пустомитівська міська рада разом з 10-ма іншими громадами, термін дії договору - з 30.12.2021 до 31.12.2026 (6 років);

- *реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів:*
 - №691 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Посилення боротьби з наслідками хвороби COVID-19 та постковідного синдрому шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Кам'янська-Бузька центральна районна лікарня» (Кам'янська-Бузька міська рада разом з 3-ма іншими громадами, термін дії договору – з 20.04.2021 на період 2021-2027 роки (7 років), громада є пілотом Проєкту ГОВЕРЛА).

Слід зазначити, що громади можуть утворювати ІРЦ спільно, що визнано ефективним та по створенню яких є окремі рекомендації. (на порталі «Україна. Інклюзія»), що зазначено в спеціальному посібнику щодо організації діяльності ІРЦ. Таким чином, спільно, можна створювати і інші заклади спільного утримання та забезпечення через реалізацію спільних проектів, утворення нового типу організацій/установ. Так, наприклад, для медичних закладів є окрема експертна стаття на цю тему.

Слід відзначити, що у Львівській області в 2018 році прийшло розуміння щодо створення мотиваційних механізмів підтримки співробітництва громад. Бо на той час серед 1050 договорів державному реєстру договорів ММС по Львівській області зареєстровано було тільки два. Тобто громади інших областей вже во всю використовували інструменти міжмуниципального співробітництва, зокрема у сфері житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту і пожежної безпеки. Вже 26.10.2018 року у Львівському центрі розвитку місцевого самоврядування (далі по тексту скорочено – ЦРМС) розпочинали обговорювати проект обласної програми підтримки міжмуниципального співробітництва громад. Суть програми полягала у проведенні щорічного конкурсу проектів міжмуниципального співробітництва із відповідним фінансуванням з обласного бюджету та бюджетів рад, які укладали б договори про міжмуниципальне співробітництво. Заходи такої регіональної програми повинні були сприяти розвитку співпраці органів місцевого самоврядування, підвищенню професійного рівня представників органів місцевого самоврядування, громадськості з питань управління проектами та активізації їхньої участі в національних і міжнародних програмах.

Львівська область, таким чином, через програму вже декілька років застосовує інструмент Конкурсу проектів співробітництва громад, але саме з питань міжмуниципальної співпраці відповідна програма запрацювала з 2019 року - Програма підтримки співробітництва територіальних громад у Львівській області була прийнята і діяла 2019 — 2020 роки. Її заходи щорічно розробляла Асоціація місцевих рад «Ради Львівщини» спільно з експертами, які представляли громадські організації та агенції, що займаються і зараз питаннями місцевого самоврядування. Так, в цей період працював специфічний Конкурс проектів ММС в рамках саме цієї Програми. Розроблені пріоритети подавались на розгляд та затвердження Конкурсної ради з реалізації Програми перед оголошенням конкурсу, на основі аналізу проблем соціально-економічного розвитку області. Реалізацію Програми забезпечувала Конкурсна рада, Асоціація, департамент фінансів Львівської обласної державної адміністрації – як головний розпорядник коштів Програми, Агенція регіонального розвитку Львівської області, ГО «Європейський діалог», а також структурні підрозділи районних державних адміністрацій та міських рад, рад ОТГ, селищних, сільських рад. Координацію та контроль за виконанням заходів Програми покладались на Асоціацію, яка є відповідальним виконавцем Програми. Відбір учасників Програми відбувався на засадах конкурсу, що проводився відповідно певних вимог, зазначених в Порядку проведення конкурсу проектів співробітництва територіальних громад. При цьому, подання звітності щодо виконання заходів Програми здійснювалось замовниками робіт по проектах, які надавали Асоціації інформацію про використання коштів. Таку інформацію подавали у формі звітів за встановленою формою в тижневий термін після закінчення звітного місяця. Асоціація щоквартально до 15 числа після закінчення звітного місяця подавала Львівській обласній раді зведену інформацію щодо виконання заходів Програми. Фінансування здійснювалось у процентному співвідношенні (**не більше 50 %** кошти обласного бюджету, **не менше 50 %**– кошти бюджетів місцевого самоврядування – учасників конкурсу та інші внески). Максимальний обсяг фінансування проектів співробітництва територіальних громад з обласного бюджету за прикладом Львівської обласної ради не міг перевищувати 1,5 млн. грн. у розрахунку на один проект. Цю суму доречно встановили виходячи з фінансової спроможності

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

відповідної обласної ради. Фінансування проєктів, які визначені переможцями, здійснювалось за рахунок коштів обласного бюджету, які передбачені на відповідний рік. Ці кошти надавались у вигляді цільової субвенції відповідним місцевим бюджетам. За прикладом Львівської обласної ради у межах наявного фінансового ресурсу в обласному бюджеті може передбачатись додаткове фінансування проєктів. **Кошти субвенції** враховувались у складі відповідного бюджету і витрачались згідно з вимогами чинного бюджетного законодавства та на підставі рішень ОМС.

Так, в 2019 році конкурс проводився вперше, участь взяли 14 спільних проєктів, а переможцями стали 10 проєктів загальною сумою 12 353,3 тис. грн, у тому числі дофінансування з обласного бюджету відбулось на суму 4 718,3 грн. Переможцями Конкурсу співробітництва територіальних громад у 2019 році стали:

- «Врятуй життя» (Дрогобицька міська рада);
- «Відкриття сучасного Центру надання адміністративних послуг в м. Кам'янка-Бузька» (Кам'янка-Бузька об'єднана територіальна громада);
- «Створення інсультного центру на базі КНП «Стрийська центральна районна лікарня» та відділення реабілітації на базі КНП Стрийської міської ради «Стрийська центральна міська лікарня» (Стрийська міська рада),
- «Капітальний ремонт будівлі «Народного дому» на вул. Центральній, 1 у с. Солонка Пустомитівського району Львівської області. Коригування» (Солонківська сільська рада);
- «Впровадження системи роздільного збору твердих побутових відходів у м. Борислав, смт. Східниця, с. Попелі та с. Ясениця-Сільна» (Бориславська міська рада);
- «Створення радіоінформаційної мережі територіальних громад» (Радехівська об'єднана територіальна громада);
- «Якісні та доступні адміністративні послуги на території Глинянської громади» (Глинянська міська рада);
- «Розвиток спорту — запорука здоров'я ді-тей» (Старосамбірська міська рада);
- «Безпека Самбірщини» (Рудківська міська рада);
- «Придбання медичного обладнання для сільської лікарської амбулаторії загальної практики — сімейної медицини села Гійче» (Гійченська сільська рада).

У 2020 році на Конкурс було подано 37 проєктів, 15 з яких стали переможцями. Загальна вартість робіт і закупівель склала 31 502 120 грн, у тому числі дофінансування з обласного бюджету відбулось на суму 9 984 194 грн. Переможцями Конкурсу співробітництва територіальних громад у 2020 році стали:

- «Програма діагностики раннього раку ободової та прямої кишки на базі ендоскопічного кабінету КНП «Золочівська центральна районна лікарня» Золочівської районної ради Львівської області» (Струтинська сільська рада Золочівського району);
- «Закупівля захисного одягу для пожежних місцевих пожежних команд населених пунктів Сморгів, Вузлове, Оглядів, Корчин, Бишів, 21 ДПРЧ м. Радехів та 51 ДПРП сел. Лопатин» (Лопатинська селищна рада, вул. Центральна, 12, сел. Лопатин);
- «Застосування інноваційних технологій для проведення рентгенографії в КНП Жовківської районної ради «Жовківська центральна районна лікарня» (Жовківська міська рада; орган місцевого самоврядування);
- «Покращення надання послуг з водопостачання на територіях Великолюбінської ОТГ та Комарнівської міської ради» (Великолюбінська селищна рада Городоцького району Львівської області);
- «Забезпечення засобами індивідуального захисту рятувальників 11 Державної пожежно-рятувальної частини ГУ ДСНС у Львівській області в м. Новий Розділ Львівської області» (Новороздільська міська рада);

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- «Забезпечення ефективного управління твердими побутовими відходами» (Бориславська міська рада Львівської області);
- «Створення інсультного центру на базі КНП «Дрогобицька міська лікарня № 1» Дрогобицької міської ради» (Дрогобицька міська рада Львівської області);
- «Створення комплексу профілактично-діагностичних заходів із раннього виявлення онкологічних захворювань жителів громад Кам'янка-Бузького району шляхом придбання рентгенівського діагностичного обладнання для комунального некомерційного підприємства «Кам'янка-Бузька центральна районна лікарня» (Стрептівська сільська рада);
- «Підвищення якості рентгенологічної діагностики з метою забезпечення раннього виявлення захворювань жителів територіальних громад шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Моршинська міська лікарня» (Моршинська міська рада);
- «Придбання мобільного рентгенографічного апарату» (Бродівська міська рада);
- «Створення міжмуніципального центру альтернативної енергетики» (Воле-Баранецька сільська рада);
- Будівництво скейт-парку для активної молоді в парку ім. Т. Г. Шевченка у м. Кам'янка-Бузька Львівської області» (Кам'янка-Бузька міська рада);
- «Придбання медичних функціональних ліжок з протипролежневими матрацами та засобів для переміщення та підняття хворих для КНП «Рава-Руської районної лікарні» (Рава-Руська міська рада Жовківського району Львівської області);
- «Створення сучасних умов надання медичних послуг в КНП «Миколаївська центральна районна лікарня» Миколаївської районної ради Львівської області шляхом придбання нового медичного обладнання» (Березинська сільська рада Миколаївського району Львівської області);
- «Забезпечення комунального некомерційного підприємства «Жидачівська центральна районна лікарня» ультразвуковою системою візуалізації і автоматичною машиною для миття та дезінфекції ендоскопів» (Жидачівська міська рада).

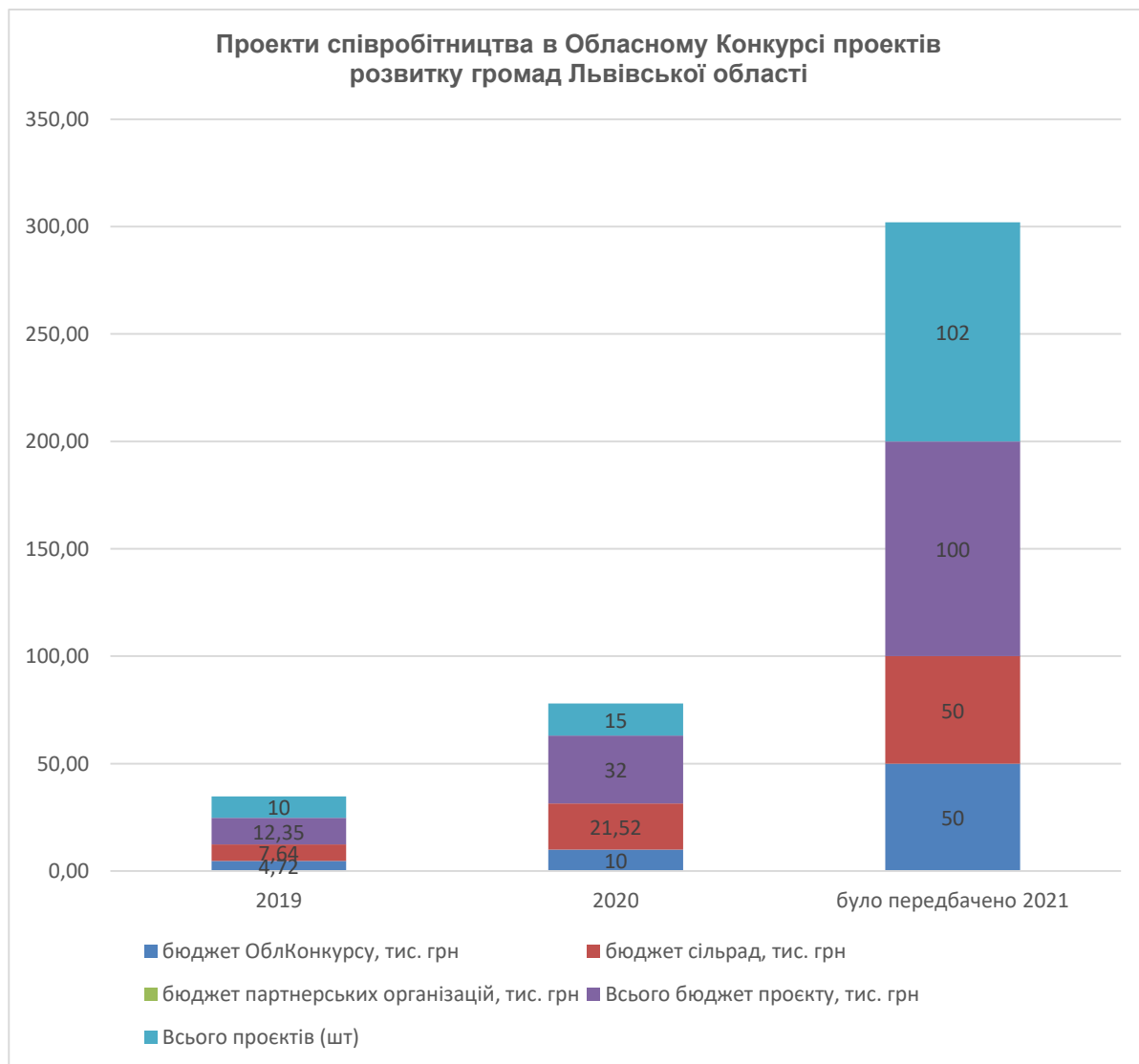
А в 2021 році міжмуніципальне співробітництво стало частиною пріоритетів Конкурсу проектів вже нової розробленої регіональної програми, ка була затверджена Комплексна програма регіонального розвитку Львівщини на 2021-2025 роки, в рамках якої було передбачено проведення Конкурсу проектів регіонального розвитку у 2021 році. В цей рік 102 заявки від територіальних громад були підтримані і 50 млн грн. В 2022 році також обласний Конкурс було оголошено, веред пріоритетів конкурсу є й напрямок підтримки проектів міжмуніципальної співпраці територіальних громад. Окремої аналітики по частки проектів за ознакою співробітництва територіальних громад у відкритих джерелах інформації про Конкурс не виявлено, хоча деяка інформація в наявності на платформі Конкурсів Львівської області. Хоча конкурси проектів громад, як такі, запроваджувались в області ще з 2016 року (тоді розроблялись також та діяли п'ятирічні програми рішення сесій «Про затвердження Програми проведення обласного конкурсу мікропорків місцевого розвитку у Львівській області на 2016 - 2020 роки» та «Про затвердження Програми проведення обласного конкурсу проектів місцевого розвитку у Львівській області на 2017 – 2020 роки»).

Слід відмітити, що на рівні органів місцевого самоврядування, йде постійне інформування про можливості міжмуніципальної співпраці. Так, наприклад, питання співробітництва публікують в спецвипусках онлайн-газети для громад Радник. Так, наприклад за пошуком «міжмуніципальне співробітництво» серед статей цього ЗМІ можна знайти багато корисних роз'яснень на теми: «Староста: речник міжмуніципального співробітництва в громаді»; «Юридичні нюанси проведення спільних заходів для суміжних територіальних громад: ярмарки, змагання, свята», тощо.

Що стосується рівня громад, то є позитивні рухи по стимулюванню ситуації щодо розробки та реалізації проектів співробітництва. Так наприклад, слід відзначити, що Львівська міська розуміючи важливість використання механізмів міжмуніципальної співпраці, створила Управління

територіального співробітництва департаменту міської агломерації Львівської міської ради (надалі – управління). Управління є виконавчим органом Львівської міської ради відповідно до ухвали міської ради від 04.02.2021 № 32 “Про затвердження структури виконавчих органів Львівської міської ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів”, утвореним відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Його основними завданнями є - реалізація повноважень міської ради у сфері територіального співробітництва та забезпечення комплексної взаємодії Львівської міської територіальної громади з іншими громадами Львівської області, а також створення умов для соціально-економічного та культурного розвитку населених пунктів Львівської міської територіальної громади.

Існує купа різних та цікавих проектів ММС, по яким складаються угоди співробітництва у різних сферах соціально-економічного розвитку, серед них:

- договір спільного фінансування (утримання) Комунального закладу Пустомитівської міської ради «Інклюзивно – ресурсний центр» (2021);
- Договорі реалізації спільного проекту “Створення інноваційного хабу «Центр регіонального розвитку Дрогобицького субрегіону» шляхом реконструкції приміщення, яке знаходиться в м. Дрогобичі (2019);
- Угоди про співробітництво також взяті в практику організації процесів надання адміністративних послуг, наприклад Рудківської громади Самбірського району:

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- у сфері соціального захисту населення між Управлінням соціального захисту населення Самбірської районної державної адміністрації та відділом «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Рудківської міської ради Самбірського району Львівської області (2021);
 - Угода про співробітництво з надання адміністративних послуг у сфері соціального захисту населення між Управлінням соціального захисту населення Самбірської районної державної адміністрації та відділом «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Рудківської міської ради Самбірського району Львівської області (2021).
- Цікавою є практика створення Регіональної міжобласної туристичної Асоціації «Бойківське коло», ідея якої обговорювалась спільно громадами в березні 2019 року та зініціювалась Славською ОТГ з громадами Івано-Франківської, Закарпатської та Львівської областей задля співробітництва щодо розвитку спільного туристично-рекреаційного потенціалу та розвитку туристичної дестинації "Бойківське коло" для покращення сфері економічного розвитку цих громад та створення субрегіонального кластера. Це співробітництво перетворилось на розробку та реалізацію Стратегії розвитку карпатського субрегіону, що знаходяться на межі Івано-Франківської, Львівської та Закарпатської областей в рамках проекту «Мале Карпатське Коло» («Бойківське коло»).

Частка проектів співробітництва територіальних громад в загальному бюджеті Конкурсу щорічно різниться, однак чіткої статистики та моніторингова виконання проектів саме з ознакою співробітництва територіальних громад не ведеться. Точна статистика існувала тільки в 2019-2020 роках, коли управління та моніторинг здійснювалася громадськими організаціями в рамках спеціальної програми міжмуниципальної співпраці, яка розроблялась та діяла тільки в 2019-2020 роках та про яку йшлося вище.

Загалом за ці два роки існування спеціальної програми та громадського моніторингу за її виконанням в 2019-2020 роках, поданих проектів реалізувалось біля половини та вони стосувались декількох сфер, що показані на діаграмі нижче.

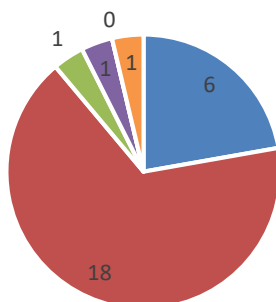
Більш популярними виявилися напрямки підтриманих проектів співробітництва у сфері адміністративних та муніципальних послуг: проекти закупівлі медичного обладнання, організації збору побутових відходів, оснащення підрозділів пожежної безпеки, ЦНАПІВ та створення безпечних місць для відпочинку дітей та дорослих.

Найбільшою за кількістю проектів виявилась сфера медицини.

Найменш популярними та затратними залишилась проекти сфери поліпшення екологічної інфраструктури та зменшення ризику виникнення техногенних катастроф, а також проекти, пов'язані з новими цифровими та ІТ-технологіями, освітньою та науковою діяльністю, впровадженням енергоефективних технологій.

Розподіл проєктів ОблКонкурсу по сферам у 2019-2020 роках

- Створення безпечного та комфортного середовища
- Адміністративні та муніципальні послуги
- Впровадження енергоефективних технологій на об'єктах соціально-гуманітарної сфери
- Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та інших сучасних технологій муніципального менеджменту
- Поліпшення екологічної інфраструктури, зменшення ризику виникнення природних та техногенних катастроф
- Освітнє, наукове та інформаційне забезпечення розвитку місцевого самоврядування

Що стосується спів фінансування, кошти обласного бюджету складала не більше ніж 50 відсотків від загальної вартості проєкту, решту – повинні були забезпечити суб'єкти співробітництва за рахунок місцевих бюджетів та популярними залишались внески партнерів – громадських організацій, які мали змогу фандрейзити, як за рахунок місцевих благодійників та членських внесків, так і за рахунок надання технічної допомоги на проєкти співробітництва міжнародними донорськими структурами, але статистику по яким не вдалося відслідкувати у відкритих джерелах.

Відповідно до профінансованих проєктів, максимальна сума на спів фінансування одного проєкту ММС з обласного бюджету складала не більш ніж 1,5 млн грн.

Таким чином співробітництво територіальних громад стало частиною системної державної політики на обласному рівні у Львівській області з 2018 року, але із-за слабкої системи моніторингу та оцінки виконання та у зв'язку з закінченням та не продовженням дії єдиної специфічної програми у сфері міжмуніципальної співпраці, міжмуніципальна співпраця практично розтворилося в потоці проєктів регіонального розвитку громад. Хоча пріоритет підтримки проєктів міжмуніципальної співпраці залишився в загальному Обласному Конкурсі проєктів, який і так існував на рівні області з 2016 року та продовжує існувати і сьогодні. Тому, конкурсні механізми залишаються на рівні області, та в деяких громадах, зокрема Львівської міської (де окремий підрозділ, що займається питаннями ММС) існують підрозділи відповідних спеціалістів, що є додатковим системним стимулом підтримки та розвитку співробітництва громад.

Відповідно таблиці вище по термінах дії договорів, можна зазначити, що договори співробітництва, заключенні в період до закінчення процесу формування ОТГ, втратили свою чинність, але заходи передбачені відповідно цих договорів були відпрацьовані та сфери їх виконання можуть і сьогодні слугувати прикладами для перейняття досвіду іншими громадами, наприклад:

в Бродівській ОТГ, Золочівський район (3 договори):

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- №557 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (6 суб'єктів, термін реалізації з 01.03.2020 року до 31 грудня 2020 року)
- №558 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (6 суб'єктів, термін реалізації з 01.03.2020 року до 31 грудня 2020 року)
- 751 Договір про співробітництво територіальних громад у формі спільного фінансування (утримання) комунальної установи «Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бродівської міської ради (3 суб'єкти, термін - з 12.10.2021 року до кінця року);

в Золочівській ОТГ, Золочівський район (2 договори):

- № 549 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (20-ть суб'єктів, термін реалізації - 01.03.2020 до 31.12.2020 року);
- №566 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (4 суб'єкти, термін реалізації - з 06.02.2020 року упродовж 2020 року);

в Жидачівській ОТГ, Стрийський район (2 договори):

- №79 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (4 суб'єкти, термін реалізації - з 23.03.2017 до 31.12.2019);
- №555 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Забезпечення комунального некомерційного підприємства «Жидачівська центральна районна лікарня» ультразвуковою системою візуалізації і автоматичною машиною для миття та дезінфекції ендоскопів» (суб'єктів, термін реалізації - з 27.01.2020 року до 31.12.2020 року)

в Рава-Руській ОТГ, Львівський район (3 договори)

- №572 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (9 суб'єктів, термін - з 07.02.2020 та до кінця року);
- №573 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (5 суб'єктів, термін - з 07.02.2020 та до кінця року);
- №691 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Посилення боротьби з наслідками хвороби COVID-19 та постковідного синдрому шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Кам'янська-Бузька центральна районна лікарня» (3 суб'єкти, термін - з 20.04.2021 на період 2021-2027 роки);

в Жовківській ОТГ, Львівський район

- №422 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Придбання медичного обладнання для сільської лікарської амбулаторії загальної практико-сімейної медицини села Гійче» (6 суб'єктів, термін - з 05.06.2019 та до кінця року);
- №546 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Придбання спецтехніки (автовишки) для забезпечення належного рівня благоустрою населених пунктів територіальних громад» (8 суб'єктів, термін - з 01.02.2020 та до кінця року);
- №578 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту (10 суб'єктів, термін - з 01.02.2020 та до кінця року).
- №738 Договір про співробітництво територіальних громад у формі делегування виконання окремих завдань з передачею відповідних ресурсів (3 суб'єкти, термін - з 25.08.2021 та до кінця року).

Як ми бачимо, з цього переліку, діючими в цьому році залишається один договір **Рава-Руської ОТГ (Львівський район)** - №691 Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Посилення боротьби з наслідками хвороби COVID-19 та постковідного синдрому шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Кам'янська-Бузька центральна районна лікарня» (3 суб'єкти, термін - з 20.04.2021 на період 2021-2027 роки).

Але детальної інформації щодо стану реалізації або результатів реалізації цих договорів у відкритих джерелах, як вже відмічалось вище, не знайдено.

Слід зазначити, що ці договори були зареєстровані в Міністерстві розвитку громад та територій України, однак, це не означає, що додатково не реалізовувались проекти, які мали міжмуніципальну ознаку та отримували фінансування за рахунок інших джерел фінансування, обласних конкурсів, донорських організацій, тощо. Для більш чіткої картини, реєстрацію всіх договорів за ознакою співробітництва має вести сама ОТГ для більш ефективного аналізу наявної та можливої співпраці. У зв'язку з цим, можливо необхідно розглянути питання створення окремої національної цифрової платформи з кабінетами для громад або для відповідальних за збір та узагальнення даних ММС спеціалістів районів або обласних адміністрацій, як інструменту єдиної реєстрації, обліку та накопичення аналітичних даних в сфері співробітництва територіальних громад на прозорій інноваційній онлайн-платформі (як вже відзначалось вище по тексту).

**Витяг з реєстру Міністерства розвитку громад та територій України
договорів громад-пілотів Проєкту ГОВЕРА**

Бродівська ОТГ							
557	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проєкту	03.02.2020	20.01.2020	Бродівська міська рада площа Ринок,20, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)44035 Заболотцівська сільська рада вул. Шевченка,12, с. Заболотці, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)36334 Підкамінська селищна рада вул.Івана Франка,1, смт Підкамінь, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03245)31585 Пониковицька сільська рада вул. Задвір,20, с. Поноковиця, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)33448 Гаївська сільська рада с. Гаї, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)39530 Комарівська сільська рада с. Комарівка, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)3727	Бродівська міська рада (площа Ринок,20, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)44035)	Реалізація спільного проєкту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 01.03.2020 року до 31 грудня 2020 року
558	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проєкту	03.02.2020	22.01.2020	Бродівська міська рада площа Ринок,20, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)44035 Гаївська сільська рада с. Гаї, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)39530 Пониковицька сільська рада вул. Задвір,20, с. Поноковиця, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)33448 Ясенівська сільська рада вул. Бродівська,1, с. Ясенів, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)35243 Смільнівська сільська рада с. Сидинівка, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)34409 Лешнівська сільська рада с. Лешнів, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)37534	Бродівська міська рада (площа Ринок,20, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл., тел. (03266)44035)	Реалізація спільного проєкту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 01.03.2020 року до 31 грудня 2020 року

751	Договір про співробітництво територіальних громад у формі спільного фінансування (утримання) комунальної установи «Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бродівської міської ради	25.10.2021	12.10.2021	Бродівська міська рада м. Броди, пл. Ринок, 20, Львівська обл., тел. (03266) 252-29, Підкамінська селищна рада смт. Підкамінь, вул. Івана-Франка, 1, Львівська обл., Заболотцівська сільська рада с. Заболотці, вул. Шевченка, 12, Львівська обл.,	Бродівська міська рада м. Броди, пл. Ринок, 20, Львівська обл., тел. (03266) 252-29,	Спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва комунальної установи «Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бродівської міської ради	3 12.10.2021
Доброутвірська ОТГ							
Козівська ОТГ							
Оброшинська ОТГ							
Рава-Руська ОТГ							
572	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	12.02.2020	07.02.2020	Рава-Руська міська рада вул. Ярослава Мудрого, 3 м. Рава-Руська, Жовківський р-н., Львівська обл. Волицька сільська рада вул. Шкільна, 30, с. Волиця, Жовківський р-н., Львівська обл. Гійченська сільська рада вул. Шкільна, 2, с. Гійче, Жовківський р-н., Львівська обл. Дев'ятирська сільська рада вул. Центральна, 31, с. Дев'ятир, Жовківський р-н., Львівська обл. Забірська сільська рада вул. Центральна, 59, с. Забір'я, Жовківський р-н., Львівська обл. Липницька сільська рада вул. Білути, 9, с. Липник, Жовківський р-н., Львівська обл. Новокам'янська сільська рада пл. лесі Українки, 1, с. Нова Кам'янка, Жовківський р-н., Львівська обл. Потелицька сільська рада вул. Центральна, 118г, с. Потелич, Жовківський р-н., Львівська обл. Річківська сільська рада вул. Шевченка, 16, с. Ріки, Жовківський р-н., Львівська обл.	Рава-Руська міська рада (вул. Ярослава Мудрого, 3 м. Рава-Руська, Жовківський р-н., Львівська обл.)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 07.02.2020 року

573	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	12.02.2020	07.02.2020	Рава-Руська міська рада вул. Ярослава Мудрого, 3 м. Рава-Руська, Жовківський р-н., Львівська обл. Волицька сільська рада вул. Шкільна, 30 с. Волиця, Жовківський р-н., Львівська обл. Гійченська сільська рада вул. Шкільна, 2 с. Гійче, Жовківський р-н., Львівська обл. Забірська сільська рада вул. Центральна, 59 с. Забір'я, Жовківський р-н., Львівська обл. Новокам'янська сільська рада пл. лесі України, 1 с. Нова Кам'янка, Жовківський р-н., Львівська обл.	Рава-Руська міська рада (вул. Ярослава Мудрого, 3 м. Рава-Руська, Жовківський р-н., Львівська обл.)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 07.02.2020 року
691	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Посилення боротьби з наслідками хвороби COVID-19 та постковідного синдрому шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Кам'янська-Бузька центральна районна лікарня»	07.05.2021	20.04.2021	Кам'янська-Бузька міська рада м. Кам'янка-Бузька, вул. Шевченка, 2, Львівська обл., тел. (03254) 245-96, Жовтанецька сільська рада с. Жовтанці, вул. Львівська, 2, Львівський р-н, Львівська обл., Добровірська селищна рада смт. Добровір, вул. Івана-Франка, 20, Червоноградський р-н, Львівська обл.,	Кам'янська-Бузька міська рада м. Кам'янка-Бузька, вул. Шевченка, 2, Львівська обл., тел. (03254) 245-96	Реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 20.04.2021 на період 2021-2027 роки
Сокільницька ОТГ							
Городотська ОТГ							
Жовківська ОТГ							

422	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Придбання медичного обладнання для сільської лікарської амбулаторії загальної практико-сімейної медицини села Гійче»	43628	43621	Гійченська сільська рада с. Гійче, вул. Шкільна, 2, Жовківський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 41-730, Волицька сільська рада с. Волиця, вул. Шкільна, 30, Жовківський р-н, Львівська обл., Рава-Руська міська рада м. Рава-Руська, вул. Ярослава Мудрого, 3, Жовківський р-н, Львівська обл., Забірська сільська рада с. Забір'я, вул. Центральна, 59, Жовківський р-н, Львівська обл., Річківська сільська рада с. Ріки, вул. Шевченка, 16, Жовківський р-н, Львівська обл., Новокам'янська сільська рада с. Нова Кам'янка, пл. Лесі Українки, 1, Жовківський р-н, Львівська обл.	Гійченська сільська рада (с. Гійче, вул. Шкільна, 2, Жовківський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 41-730)	Реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	3 05.06.2019
546	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Придбання спецтехніки (автовишки) для забезпечення належного рівня благоустрою населених пунктів територіальних громад»	43853	43845	Жовківська міська рада м. Жовква, пл. Вічева, 1, Жовківський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 41-730, Глинська сільська рада с. Глинськ, вул. Л.Українки, 2а, Жовківський р-н, Львівська обл., Воля-Висоцька сільська рада с. Воля Висоцька, вул. Петрова, 52а, Жовківський р-н, Львівська обл., Староскварявська сільська рада с. Стара Скварява, вул. Шевченка, 4а, Жовківський р-н, Львівська обл., Новоскварявська сільська рада с. Нова Скварява, вул. Дорошенка, 9, Жовківський р-н, Львівська обл., Мокротинська сільська рада с. Мокротин, вул. Котова, 1, Жовківський р-н, Львівська обл., Крехівська сільська рада с. Крехів, вул. Шевченка, 2, Жовківський р-н, Львівська обл., Зіболківська сільська рада с. Зіболки, вул. Чучвари, 1, Жовківський р-н, Львівська обл.,	Жовківська міська рада (м. Жовква, пл. Вічева, 1, Жовківський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 41-730)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	3 15.01.2020 упродовж 1 року

578	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	43875	43868	Жовківська міська рада пл. Вічева, 1, м. Жовква Жовківський р-н., Львівська обл. Куликівська селищна рада пл. Незалежності, 27, смт Куликів Жовківський р-н., Львівська обл. Сопошинська сільська рада пл. Черновола, 20, с. Сопошин Жовківський р-н., Львівська обл. Надичівська сільська рада Вул. Грушевського, 5, с. Надичі, Жовківський р-н., Львівська обл. Річківська сільська рада с. Ріки, вул. Шевченка, 16, Жовківський р-н, Львівська обл., Туринківська сільська рада с. Туринка, вул. Б.Хмельницького, 49, Жовківський р-н, Львівська обл., тел. (032) 526-61-49 Дублянська міська рада м. Дубляни, вул. Студенська, 5, Жовківський р-н, Львівська обл., Любелівська сільська рада с. Любеля, вул. Т. Шевченка, 40, Жовківський р-н, Львівська обл., Мокротинська сільська рада с. Мокротин, вул. Котова, 1, Жовківський р-н, Львівська обл., Воле-Висоцька сільська рада с. Воля Висоцька, вул. Петрова, 52а, Жовківський р-н, Львівська обл.	Жовківська міська рада (пл. Вічева, 1 м. Жовква Жовківський р-н. Львівська обл.)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 01.02.20 20
738	Договір про співробітництво територіальних громад у формі делегування виконання окремих завдань з передачею відповідних ресурсів	13.09.2021	25.08.2021	Жовківська міська рада м. Жовква, пл. Вічева, 1, Львівський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 21-264, Куликівська селищна рада смт. Куликів, пл. Незалежності, 27, Львівська обл., тел. (03252) 31-182, Добросинсько-Магерівська сільська обл., с. Добросин, пл., 40-річчя Перемоги, 3, Львівська обл., тел. (03252) 60-247,	Жовківська міська рада м. Жовква, пл. Вічева, 1, Львівський р-н, Львівська обл., тел. (03252) 21-264,	Делегування виконання окремих завдань з передачею відповідних ресурсів	3 25.08.20 21
Жидачівська ОТГ							
79	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	42832	42817	Жидачівська міська рада м. Жидачів, вул. Шашкевича, 2, Львівська обл., Гніздичівська селищна рада смт. Гніздичів, вул. Грушевського, 3, Жидачівський р-н, Львівська обл., Вільховецька сільська рада с. Вільхівці, вул. Шевченка, 2, Жидачівський р-н, Львівська обл.	Жидачівська міська рада (м. Жидачів, вул. Шашкевича, 2, Львівська обл.)	Реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	3 23.03.20 17 до 31.12.20 19

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

555	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Забезпечення комунального некомерційного підприємства «Жидачівська центральна районна лікарня» ультразвуковою системою візуалізації і автоматичною машиною для миття та дезинфекції ендоскопів»	31.01.2020	27.01.2020	Жидачівська міська рада вул. Шашкевича, 2, м. Жидачів, Львівська обл. тел. (03239)31151 Гніздичівська селищна рада вул. Грушевського, 3, смт Гніздичів Жидачівський р-н., Львівська обл. тел. (03239)48110 Вільховецька сільська рада вул. Шевченка, 2, с. Вільхівці, Жидачівський р-н., Львівська обл. тел. (03239)44366 Бережницька сільська рада вул. Шевченка, с. Бережниця, Жидачівський р-н., Львівська обл. тел. (03239)46121 Зарічанська сільська рада вул. Січових Стрільців, с. Заріччя, Жидачівський р-н., Львівська обл. тел. (03239)44231 Млиниська сільська рада с. Млиниська, Жидачівський р-н. Львівська обл. тел. (03239)76218	Жидачівська міська рада (вул. Шашкевича, 2 м. Жидачів Львівська обл., тел. (03239)31151)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 27.01.2020 року до 31.12.2020 року
Золочівська ОТГ							

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

549	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	43857	43852	Струтинська сільська рада с. Струтин, вул. Солтівського, 15, Золочівський р-н, Львівська обл., тел. (265) 56-642, 56-618, Заставнянська сільська рада с. Заставне, вул. Квітнева, 15, Золочівський р-н, Львівська обл., Білокамінська сільська рада с. Білий камінь, вул. Шашкевича, 14, Золочівський р-н, Львівська обл., Єлиховицька сільська рада с. Єлиховичі, вул. Бродівська, 14, Золочівський р-н, Львівська обл., Підгородненська сільська рада с. Підгородне, вул. Соняшна, 2, Золочівський р-н, Львівська обл., Підлипецька сільська рада с. Підлипці, вул. Зелена, 11, Золочівський р-н, Львівська обл., Ясеновецька сільська рада с. Ясенівці, вул. Львівська, 8, Золочівський р-н, Львівська обл., Княжівська сільська рада с. Княже, вул. Золочівська, 10, Золочівський р-н, Львівська обл., Куровицька сільська рада с. Куровичі, вул. Львівська, 50, Золочівський р-н, Львівська обл., Новосілівська сільська рада с. Новосілки, вул. Головна, 50, Золочівський р-н, Львівська обл., Почапівська сільська рада с. Почапи, вул. Головна, 66, Золочівський р-н, Львівська обл., Полянська сільська рада с. Поляни, вул. Шевченка, 35, Золочівський р-н, Львівська обл., Словіська сільська рада с. Словіта, вул. Львівська, 31а, Золочівський р-н, Львівська обл., Сновицька сільська рада с. Сновичі, вул. Світанок, 5, Золочівський р-н, Львівська обл., Підгайчиківська сільська рада с. Підгайчики, вул. Підлісна, 14, Золочівський р-н, Львівська обл., Ремезівська сільська рада с. Ремезівці, вул. Золочівська, 1, Золочівський р-н, Львівська обл., Вороняцька сільська рада с. Вороняки, вул. Зелена, 3, Золочівський р-н, Львівська обл., Бортківська сільська рада с. Бортків, вул. Головна, 69, Золочівський р-н, Львівська обл., Поморянська селищна рада смт. Поморяни, вул. Січових Стрільців, 2, Золочівський р-н, Львівська обл., Глинянська міська рада м. Глиняни, вул. Шевченка, 38, Золочівський р-н, Львівська обл.,	Струтинська сільська рада (с. Струтин, вул. Солтівського, 15, Золочівський р-н, Львівська обл., тел. (265) 56-642, 56-618)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	3 01.03.2020 до 31.12.2020 року
-----	--	-------	-------	--	--	--	------------------------------------

566	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	10.02.2020	06.02.2020	Золочівська міська рада вул. Шашкевича М., 22, м. Золочів, Золочівський р-н., Львівська обл. Підгородненська сільська рада с. Підгородне, Золочівський р-н., Львівська обл. Вороняцька сільська рада с. Вороняки, Золочівський р-н., Львівська обл. Єлиховицька сільська рада с. Єлиховичі, Золочівський р-н., Львівська обл. Ясеновецька сільська рада с. Ясенівці, Золочівський р-н., Львівська обл.	Золочівська міська рада (вул. Шашкевича М., 22, м. Золочів, Золочівський р-н., Львівська обл.)	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 06.02.2020 року упродовж 2020 року
-----	--	------------	------------	--	--	--	--------------------------------------

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Львівська область активізувалась в реалізації договорів співробітництва територіальних громад з 2018-2019 років, коли розроблялась та була прийнята цільова регіональна Програма підтримки співробітництва територіальних громад у Львівській області на 2019-2020 роки. Відповідно якої з'явився і додатковий цільовий мотиваційний механізм – Обласний Конкурс проектів міжмуніципальної співпраці, в рамках якого громади отримували підтримку своїм проектам з обласного бюджету. Але пізніше, з 2022 року складова міжмуніципального співробітництва увійшла до іншої Комплексної програми регіонального розвитку Львівщини на 2021-2025 роки, як і само міжмуніципальне співробітництво, яке стало додатковим пріоритетом загального Обласного Конкурсу підтримки проектів розвитку територіальних громад. Але таким чином, кількість угод співробітництва реально збільшилась за останні роки з 2-х до 76-ти відповідно зареєстрованих в національному реєстрі. Хоча необхідно відмітити, що сам Обласний Конкурс підтримки проектів регіонального розвитку існує з 2016 року. Слід відмітити, що поки існувала специфічна програма, підготовка угод ММС та її ініціаторами та реалізаторами були громадські організації, то і облік та звітність в цій сфері велись краще, а також сам процес роботи з громадами по підготовці та розрахунку бюджетів ініціатив для заключення відповідних угод співпраці.

- Облік, моніторинг та оцінка ініціатив та реалізації угод співробітництва у Львівській області, як на рівні області, так і в громадах, ведеться не зовсім зрозуміло, враховуючі аналіз відкритих джерел, де зовсім немає систематизованої комплексної інформації також і по результатах реалізації співробітництва територіальних громад.
- 14-ть договорів зі 76-ти по Львівській області відносяться до територій громад-пілотів Проєкту ГОВЕРЛА, що свідчить про певний досвід громад в підготовці та реалізації проектів співробітництва (Бродівська Золочівського району (2), Золочівська Золочівського району (2), Жидачівська Стрийського району (2), Рава-Руська Львівського району (3), Жовківська Львівського району (3), крім Добротвірської громади Червоноградського району, Козівської Стрийського району, Оброшинської, Сокільницької та Городоцької Львівського району, які не мають практики роботи з договорами співробітництва).
- 4 громади – партнери Проєкту ГОВЕРЛА (Бродівська та Злочивська Золочівського району, Жидачівська Стрийського району, Рава-Руська Львівського району) – мають досвід співробітництва, та 5 (Добротвірської Червоноградського району, Козівська Стрийського району, Оброшинська, Сокільницька та Городоцька Львівського району) – не мають досвіду співробітництва. У порівнянні з іншими громадами, області, серед загальної кількості яких (всього 73 громади), громад, що зовсім не мають досвіду співробітництва у Львівській області - 35.
- В сфері освіти є цікавий досвід в Бродівській ОТГ (Золочівський район), де реалізовувався спільний проект протягом 2021 року 3-ма суб'єктами співробітництва у формі спільного

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

фінансування (утримання) комунальної установи «Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бродівської міської ради. Місія комунальної установи «Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» <http://www.brodycentr.org.ua/> якої – підтримувати педагогів у професійному поступі, консультувати, сприяти їх розвитку (спільне фінансування: Бродівська міська рада, Підкаміньська селищна рада та Заболотцівська сільська рада).

- В сфері медицини громади-пілоти Проекту ГОВЕРЛА мають довід реалізації в 2020 році в Жидачівській ОТГ (Стрийський район) договору співпраці «Забезпечення комунального некомерційного підприємства «Жидачівська центральна районна лікарня» ультразвуковою системою візуалізації і автоматичною машиною для миття та дезінфекції ендоскопів» та в Рава-Руській ОТГ (Львівський районі) і у теперішній три суб'єкти співпраці реалізують з 2021 року Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Посилення боротьби з наслідками хвороби COVID-19 та постковідного синдрому шляхом придбання медичного обладнання для КНП «Кам'янська-Бузька центральна районна лікарня» (який заплановано виконати в 2027 році). Також в Жовківській ОТГ (Львівський район) У 2019 році 6 суб'єктів працювали по договору «Придбання медичного обладнання для сільської лікарської амбулаторії загальної практико-сімейної медицини села Гійче.
- В сфері соціального-економічного розвитку, та зокрема розвитку культури та туризму, цікавим є досвід утворення суб'єктами співробітництва спільного комунального підприємства (Солонківська та Сенівська громади, форма співробітництва) - Договір про співробітництво територіальних громад у формі утворення спільного комунального підприємства «ГорбоГори». Проект «Розвиток сільського підприємництва та інфраструктури Агро туристичного кластера «ГорбоГори» (<https://www.horbohory.com.ua/>) реалізовується на території Солонківської сільської і Пустомитівської міської рад Львівського району та передбачає будівництво туристично-інформаційного центру з магазином і фермерською кав'ярнею в с. Липники; туристичного кемпінгу «Агро садиба» в с.Раковець; туристичного кемпінгу Центр «Місто майстрів» в с.Виняви; створення туристичних маршрутів, закупівлю сільськогосподарської і автомобільної техніки та інших заходів, що по завершенню проекту в комплексі працюватиме на розбудову та ефективну роботу Агро туристичного кластера.
- Більш популярним та короткостроковим з існуючих 5-ти форм співробітництва громад (більшість -68 договорів із 76-ти) залишається форма співробітництва щодо реалізації спільних проектів, Вона передбачає швидку координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначених період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних короткотривалих заходів та закупівель. Ця форма є більш поширеною, бо вона простіша за інші і носить явний швидкий разовий характер при необхідності швидкого об'єднання зусиль для закупівлі товарів та послуг. Ця форма дозволяє швидко закупити обладнання та швидко, наприклад, відремонтувати приміщення, завдяки чому будуть надаватись послуги для населення територій декількох суб'єктів співробітництва.
- Всього 5 договорів по області, із зареєстрованих належать до форми співробітництва щодо спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - інфраструктурних об'єктів.
- Всього 4 договори по області, із зареєстрованих належать до форми співробітництва щодо делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів.
- Спостерігається нульова затребуваність інших форм співробітництва, а саме:
 - утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів
 - утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень;із-за відсутності кадрів та складною і тривалою процедурою організації самого співробітництва та витрачання для цього більшого часу, неготовністю передавати власні

бюджетні кошти іншим та браком довіри до цих процесів, а також невмінням стратегічно мислити та розробляти на рівні громади важливі політики та процедури, а також низький рівень розуміння спільної співпраці та планування спільного розвитку за певними сферами, ризики та непристосованість (не вміння) працювати з депутатами в період начала виборчого періоду та налагодження діалогу спроби підготовки аналітики для можливої співпраці з іншими громадами. Можливо слабкий рівень підготовки кадрів в цих процесах, або взагалі відсутність спеціалістів з високим володінням та культурою аналізу, діалогу та інклюзивності ініціювання та організації процесів співробітництва.

- Спостерігається низька кількість наявних договорів співробітництва в громадах-сусідах громад-партнерів Проєкту ГОВЕРЛА. З наявних 64 громад-сусідів, 42 громади зовсім не мають досвіду співробітництва. Тому, пропонується провести відповідну просвітницьку роботу спільно з громадами-сусідами та ряд воркшопів для визначення майбутніх спільних сфер для співпраці, покращення діалогу та взаєморозуміння з питань можливого співробітництва та розбудови спільних міжмуніципальних стратегій співпраці з послідуючою розробкою відповідних програм співпраці зі стримуючими фінансовими механізмами на обласному та національному рівні. Тим, більше, о в результаті можуть виявитись цікаві спільні теми для вирішення спільних проблем на міжрегіональному рівні, бо громади-партнери Львівської області межують з громадами сусідніх областей () та Республіка Польща. У зв'язку з чим виникає ідея розгляду внесення змін до ЗУ «Про співробітництва територіальних громад» в частині можливої міжмуніципальної співпраці з громадами інших держав ЄС, маючих схоже законодавство. Тим більше, враховуючі факт появи цього законодавства в Україні, взятого за основу з держав ЄС – Франції та Німеччини.
- Дані реєстру Міністерства розвитку громад та територій України не дають повної картини стану ефективності та реалізації договорів співпраці громад, а також до реєстру попадають тільки договори співробітництва, відповідно до яких громади бажають мати фінансові стимули для реалізації з фондів національного рівня. Багато договорів з ознакою співробітництва отримували спів фінансування за рахунок обласних конкурсів, але із-за відсутності єдиного публічного обліку та моніторингу, у відкритих джерелах не знайдено детальної інформації щодо стану їх виконання з моменту реєстрації в Міністерстві. Тому, має сенс винесення на розгляд питання створення системи ведення реєстрів та обліку проєктів співробітництва на окремо розробленій та зручній для використання всім онлайн-платформі, з автоматичною складовою підрахунків аналітичних даних на підставі форм веб-платформи, що спростить процедуру і реєстрації, і обліку виконання договорів, дозволить отримувати поточну аналітику автоматично в цифровому форматі.
- На підставі аналізу наявної інформації по співробітництву територіальних громад Львівської області, можна зробити припущення щодо причин не використання механізмів співпраці. Такими можуть бути наступні:
 - об'єднані територіальні громади зайняті формуванням та відточенням власних типових структур управління, які базуються на відсутності культури аналізу ефективності прийняття рішень та міжмуніципальної співпраці. Тобто кожна громада дбає про власну управлінську інфраструктуру, але при її створенні до кінця не усвідомлює важливості економічного та соціального ефекту;
 - відсутність діалогу між громадами, низький рівень соціальної єдності та розуміння рівня взаємодії для через інструменти ММС, конкуренція та неготовність забезпечення прозорості та тривалої співпраці з делегуванням повноважень для забезпечення більшого соціально-економічного ефекту;
 - відсутність мотивації та державних стимулів у вигляді конкурсів на різному рівні та за секторальним принципом, а також ж рейтингвання громад, що може заважати у співпраці та націлювати на підвищення рівня конкуренції між громадами створювати аналогічні структури, замість однієї ефективної, прагнення створити саме власні самодостатні кращі громади зі всіма видами послуг, замість можливої спільної та більш ефективної кооперації з сусідніми громадами;
 - відсутність знань щодо політик сусідства, що призводить для того, щоб сусідні громади не знають пріоритет одна другою та як наслідок не можуть знайти спільну проблему щоб об'єднатися та вирішити її через спільні механізми співробітництва;

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- рiшучiсть для бiльш швидких та простих механiзмiв реалiзацiї спiльних проєктiв, у порiвняннi з бiльш довготривалими та кошовними з точки зору реалiзацiї спiвробiтництва;
- нагальнi прiоритети вирiшення питань та бюджетного фiнансування сфер в умовах воєнного стану, хоча спiвробiтництво може стати основою для вирiшення виниклої проблеми перемiщених осiб в частинi умов iх розмiщення, утримання та залучення до економічної діяльності в громадах.
- Дані по існуючим договорам співробітництва територіальних громад, виконання яких не завершилось до процесу об'єднання територіальних громад, втратили свою актуальність, але сфери їх реалізації можливо залишились актуальними та можуть бути прикладами для інших. Тому, результати по їх виконанню слід більш ретельно вивчити на рівні громад та вести відповідні зміни в національний реєстр (останній пункт приміток в загальній таблиці даних з коментарями про стан їх реалізації).
- Для територіальних громад та майбутнього виявлення сфер їх спільних інтересів, через організацію спеціального формату подій, винести такі складні та актуальні теми в умовах воєнного часу враховуючи збільшення притока переселенців (біля 325 тис осіб тільки зареєстрованих у Львівській області), яких можна розглядати, як інвестицію для організації нових соціально-економічних процесів і проєктів за наступними напрямками співпраці:
 - створення та утримання центрів по координації роботи з переселенцями, з системами, що спрощують їх облік та потреби, а також надання муніципальних послуг для їх обслуговування;
 - створення та утримання таборів тимчасового перебування та спільного утримання, шелтерів для постраждалих та тих, хто залишився без житла в результаті його руйнування або окупації територій, хоспісів та притулків для самотніх та інших незахищених осіб населення;
 - створення хабів переміщених громадянських та інших організацій;
 - проведення моніторингу наявності укриттів для населення в стані воєнного часу та системи координації розміщення в них людей з відповідним оснащенням для запобігання небезпеці руйнування, вогню, хімічних атак, тощо;
 - створення спільних бригад реагування на руйнування під час воєнних дій для швидкої допомоги постраждалим під завалами або вогнеспілами в результаті обстрілів;
 - поведіння з твердими побутовими відходами;
 - створення умов для організації додаткових робочих місць та зайнятості прибулим особам з числа переселенців з окремими програмами стимулювання таких ініціатив на місцях;
 - створення кооперативів різного типу для реалізації проєктів економічного зростання та нових бізнес-сатрапів або відновлення діяльності існуючих бізнесів в умовах передислокації та втрат бізнес потужностей та приміщень. Тим більш, що в Україні є практики такої міжмуніципальної співпраці (позитивним прикладом співробітництва громад можуть бути договори Недобоївської, Хотинської, Рукшинської та Клішківської громад Чернівецької області про реалізацію спільного комплексного проєкту вирощування та перероблення фруктів на території Яблуневої агломерації, створення туристичного кластера «Львівське Опілля» за участю Бібрської, Давидівської, Розвадівської та Тростянецької об'єднаних територіальних громад Львівської області і громадської організації «Львівське Опілля»).
- Слід відмітити, що на рівні органів місцевого самоврядування Львівської області йде інформування про можливості міжмуніципальної співпраці. Так, наприклад, питання співробітництва публікують в спецвипусках онлайн-газети для громад Радник. А за пошуком «міжмуніципальне співробітництво» серед статей цього ЗМІ можна знайти багато корисних роз'яснень на теми: «Староста: речник міжмуніципального співробітництва в громаді»; «Юридичні нюанси проведення спільних заходів для суміжних територіальних громад: ярмарки, змагання, свята», тощо.
- На рівні громад є позитивні рухи щодо налагодження системної роботи в напрямку підтримки та розвитку міжмуніципальної співпраці органами місцевого самоврядування для

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

стимулювання ситуації щодо розробки та реалізації різних ініціатив та проєктів співробітництва. Так наприклад, слід відзначити, що Львівська міська розуміючи важливість використання механізмів міжмуниципальної співпраці, створила у 2021 році Управління територіального співробітництва департаменту міської агломерації Львівської міської ради, основними завданням якого є реалізація повноважень міської ради у сфері територіального співробітництва і забезпечення комплексної взаємодії Львівської міської територіальної громади з іншими громадами Львівської області та створення умов для соціально-економічного, культурного розвитку населених пунктів Львівської міської територіальної громади.

- Наявний у відкритому доступі реєстр угод співробітництва громад Міністерства розвитку громад та територій України, не дає можливості заглянути всередину договорів, щоб визначити їх розподіл по сферах та проаналізувати результати виконання угод співробітництва. Такий більш ретельний аналіз надав би можливість зрозуміти наявність яких спеціалістів існує та за якими сферами міжмуниципальної співпраці та ці спеціалісти можуть бути і зараз корисні для інших громад для розробки нових угод співпраці. Можливо прийшов час зробити публічний реєстр спеціалістів з міжмуниципальної співпраці, щоб інші могли звертатися за консультаціями та досвідом. Досвід такої діяльності у конкретних осіб може бути корисним та важливим для інших, а база даних спеціалістів може знадобитися, якщо керівникам громад, які прийдуть к розумінню створення та існування спеціальних профільних центрів/офісів міжмуниципальної співпраці (як наприклад, існують в Норвегії та інших країнах).

Джерела та нормативно-правові, законодавчі акти, корисні для використання суб'єктами співробітництва, які також враховувались та аналізувались під час проведення дослідження.:

1. Закон України «Про Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014 № 1508-VII.
2. Наказ Мінрегіону від 15.08.2014 № 225 “Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад”.
3. Реєстр договорів співробітництва територіальних громад станом на 29.03.2022.
4. Наказ Мінрегіону від 27.08.2014 № 233 “Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад”.
5. Практичний коментар Закону України „Про співробітництво територіальних громад” від 17 червня 2014 року № 1508-VII (Підготовлено Інститутом громадянського суспільства у співпраці з Програмою Ради Європи «Посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування в Україні» на запит Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України в рамках реалізації Плану заходів щодо впровадження положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад»).
6. Міжмуниципальне співробітництво: Збірник нормативно-правових та інформаційно-аналітичних документів -2015 рік (підготовлено в рамках співпраці Проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування).
7. Методичні рекомендації щодо практичного застосування положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» в частині організації та юридичного оформлення співробітництва. - 2015 рік (Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України).
8. Аналітичний звіт щодо практики використання потенційними суб'єктами співробітництва примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад. -2016 рік (підготовлено Інститутом Громадського Суспільства спільно в рамках співпраці Радою Європи).
9. Методичні рекомендації щодо практичного використання примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад. - 2016 рік (підготовлено Інститутом Громадського Суспільства спільно з Радою Європи).
10. Організація співробітництва територіальних громад в Україні. Практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. - 2017 рік (підготовлений Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України в рамках співпраці з Радою Європи).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

11. Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України” -2017 рік.
12. Довідка щодо стану реалізації договорів про співробітництво територіальних громад відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» - 2017 рік (підготовлена Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України).
13. Відповіді на актуальні питання щодо реалізації Закону України «Про співробітництво територіальних громад» - підготовлені Центром розвитку місцевого самоврядування та Аналітично-правовою групою Центрального офісу реформ при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України).
14. Договори міжмуніципального співробітництва у сфері управління побутовими відходами. - 2018 рік (підготовлені за юридичної та методичної підтримки з боку експертів Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO для партнерських громад).
15. Співробітництво територіальних громад. Бібліотечка місцевого самоврядування. Видання друге. – 2018 (підготовлене Інститутом громадянського суспільства у співпраці з Програмою Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні»).
16. Формування нової корпоративної культури в умовах реалізації реформи місцевого самоврядування та розвитку міжмуніципального співробітництва. – 2018 рік (підготовлено у співпраці з проектом “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, та Тернопільським національним еко- номічним університетом).
17. «Як створити належний ЦНАП в ОТГ – досвід ін- ституційного створення ЦНАП Програми «U-LEAD з Європою» - 2018 рік (посібник підготовлено в рамках міжнародної Програ- ми «U-LEAD з Європою», яка фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Ні- меччиною, Польщею та Швецією).
18. Обласний конкурс проекту розвитку територіальних громад Полтавської області. Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових та навчально-методичних матеріалів. 2018 рік (підготовлений спільно: Полтавська обласна рада, Проект “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій).
19. Методичні рекомендації щодо підписання Угоди про міжмуніципальне співробітництва щодо створення спільного підприємства ПМД - 2019 рік (публікацію підготовлено в рамках Програми «U-LEAD з Європою», уряду України, Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції).
20. Управління комунальною власністю в умовах реформування місцевого самоврядування та розвитку міжмуніципального співробітництва. Навчальний посібник. – 2019 рік (підготовлено у співпраці проекту «Реформа управління на сході України», що виконується Deutsche Gesellschaft fur Inter- nationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, з Тернопільським національним економічним університетом).
21. Річний план діяльності Міністерства розвитку громад і територій України на 2020 рік
22. Посібник зі співробітництва ОТГ у сфері адміні- стративних послуг. – 2020 рік (підготовлено в рамках міжнародної Програ- ми «U-LEAD з Європою», яка фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією).
23. Співробітництво територіальних громад: нові можливості для освіти та медицини. -2019 (за підсумками дослідження ГО «Фундації імені Григорія Яхимовича» спільно з ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» у рамках реалізації проекту «Поширення механізму співробітництва ОТГ у сферах освіти та медицини» за фінансової підтримки МФ «Відродження»).

Підготувала: Ганна Борова, експертка з міжмуніципального співробітництва Проекту ГОВЕРЛА